

Program „Pravěk ve škole“ v CEA Všeštery

Radomír Tichý Společnost experimentální archeologie Hradec Králové

Centrum experimentální archeologie v narůstajícím počtu navštěvují žáci a studenti základních a středních škol buď při školních výukových exkurzích (v roce 2000 zkušební provoz, v roce 2001 na 1200 dětí, v polovině roku 2002 na 1600 dětí). Program popularizace pravěku využívá Kabinet experimentální archeologie a pozemek Centra experimentální archeologie. Má tři části: prohlídku střediska s výkladem, promítání dokumentace v Kabinetu experimentální archeologie a zkoušení technologií opět ve středisku. Celý program je nutné koordinovat v závislosti na počasí, i jeho proměny však poskytují dobrý vhled do života v pravěku a funkce pravěkých ob-

jektů. Tohoto schématu je možné využít i při návštěvě studentů všech typů škol. Program je možné uzpůsobit specializaci návštěvy (např. děti s vadami sluchu již projekt navštívily).

Východiskem metody je samotná povaha archeologických pramenů, které jsou samy o sobě mrtvé a lze je na první pohled zpřístupnit jen pouhým popisem. Pro chápání pravěku se metoda experimentální archeologie jeví jako zásadní přínos. Uplatnění funkčních a technologických experimentů dává nahlédnout do života v prehistorii. Výroba a používání replik artefaktů, stavba a používání rekonstrukcí objektů s předlohami podle konkrétních arche-

ologických lokalit dává každému názorně pocítit povahu tehdejšího světa. Výuka pravěku se tak posouvá od popisnosti k fungování procesů a chápání jevů.

Cílem uvedeného projektu není a nemůže být snaha nahrazovat pravidelnou výuku. Z té by již nebylo možné ubírat. V našich školách totiž období pravěku zůstává neplnohodnotnou součástí dějin. U spousty učitelů dějepisu je neoblíbené. Řada detailů ze psané historie se zdá být legitimní, zatímco minimum informací hmotných pramenů se jeví nepřekonatelnou bariérou. Obrázek instruktora experimentální archeologie, který ve třídě otevřel bedny s replikami artefaktů, běžný v zahraničí, je našim školám nepředstavitelně vzdálený. Velmi totiž zavání „podrobnostmi“ či „vědeckostí“ archeologie, a to do školní výuky přeci nepatří. Je třeba zamyslet se nad tím, kolik informací

je pro nás pochopitelných jen z toho důvodu, že jsme zvyklí je přijímat.

V příštích letech bude projekt pokračovat. I přes narůstající zájem ze strany škol ještě celková „kapacita“ projektu není naplněna (tj. provozní dny od dubna do listopadu), a to i při vědomí, že udržení kvality má svoje kvantitativní omezení. Možný je i přímý přesun instruktora do škol v zimních měsících.

Summary

Program “Prehistory at school” in CEA Všešary

The Center of Experimental Archaeology is visited by pupils of primary and secondary schools (2000 - testing, 2001 - 1200 children, the first half of 2002 - 1600 children). Unfortunately, many teachers don't like prehistory, they don't view it as a legitimate part of history. The scarceness of data based on material sources seems to be in comparison with the details of written history an impassable barrier.

